

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Науковий університет імені Етвеша Лоранда
(м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної
конференції 27-28 жовтня 2022 року

Україна, Мукачево
27-28 жовтня 2022 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Стахів Марія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 жовтня 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2022. – 402 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Горват М.В. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

<i>МАРУЩИНЕЦЬ Д.М., ЛІБА О.М. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СТЕМ-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕС НАВЧАННЯ</i>	219
<i>МАТЮЩЕНКО В.В. ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	222
<i>МЕДВІДЬ А.В., КАС'ЯНЕНКО О.М. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ</i>	224
<i>МЕДВІДЬ М.М., КТІТОРОВ М.О., КРИВОРУЧКО В.О. ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРЕЛІКУ ВІЙСЬКОВО-ПРОФЕСІЙНИХ ТА ВІЙСЬКОВО-СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТЬОГО ОФІЦЕРА НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ</i>	226
<i>МІШКУЛИНЕЦЬ О.О. ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ У ЗМІСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	229
<i>МОЛНАР Т.І. ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МІЖКУЛЬТУРНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА</i>	231
<i>МОНАСТІРСЬКА О.В. ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ</i>	233
<i>МОЧАН Т.М. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	236
<i>НЕДОСЕКА І.Р., ЛІБА О.М. ВЧИТЕЛЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ТА БАТЬКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ</i>	239
<i>НЕМЕШ Н.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. МОТИВАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧНІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ</i>	241
<i>НИЧКАЛО С. А. ДО ПИТАННЯ ПРО ПРІОРИТЕТНІСТЬ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ В МИСТЕЦЬКІЙ ПЕДАГОГІЦІ</i>	243
<i>НОС Л.С., ШКУМБАТЮК О.Б. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДІАЛОГІЧНОГО ІНШОМОВНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ</i>	245
<i>ОГІЄНКО О.І. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНИЙ ПРОСТІР</i>	249
<i>ПАВКО А.І. ВИЩА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПРИНЦИПИ, КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ, ЗОВНІШНІ ВИКЛИКИ</i>	251
<i>ПАВЛИК М.А. РОЛЬ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ</i>	256
<i>ПАЗЮРА Н.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В СХІДНО-АЗІЙСЬКИХ КРАЇНАХ</i>	258
<i>ПАЩЕНКО І. М. АРТ-ТЕРАПІЯ В ІНКЛЮЗИВНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ</i>	261

Список використаних джерел

1. Lévay Ferencz, Dr. Morlin Emil, Szuppán Vilmos (szerk.). A magyarországi népoktatásügy, kereskedelmi és ipari szakoktatás szervezete és közgazgatása. Budapest : az Eggenberger-féle Könyvkereskedés kiadása (Hoffmann és Molnár), 1893. I. kötet. Kisdédováс és népoktatás (elemi, felső nép- és polgári iskolák). 906 p.
2. Положення про педагогічну інтернатуру: затв. наказом МОН України від 25 жовтня 2021 р. № 1128. URL : http://www.drs.gov.ua/wp-content/uploads/2021/12/dokument-6145_4_19-21.pdf
3. О зложенію испытывъ учительскоѣ способности : Розпоряжене з дня 18. августа 1923, ч. 19.378. Урядовый Вѣстник школьного оддѣла цивильноѣ управы Подкарпатскоѣ Руси / редакціею школьного оддѣла. Ужгород : Накладом школьного оддѣла цивильноѣ управы, 1923. Рочник III. Число 6. С. 119–120.
4. Az 1938. évi törvények gyűjteménye. Budapest : M. Kir. Belügyminisztérium, 1940. Második hivatalos kiadás. 955 p.

**МАРУЩИНЕЦЬ Д.М.,
ЛІБА О.М.**

Мукачівський державний університет, Україна

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕС НАВЧАННЯ

Сьогодні в Україні створюється нова школа, де учень повноцінно живе, проектує своє майбутнє, свій шлях, враховуючи власні можливості, ставлячи перед собою завдання самовдосконалення, самовиховання, самоосвіти. При цьому особливого значення набуває креативність особистості, її здатність до творчого нестандартного мислення, вміння ефективно вирішувати складні проблеми власної життєдіяльності.

До проблеми креативності неодноразово звертались дослідники та, незважаючи на це, вона залишається найменш розгаданою частиною людської активності. Креативність пов'язана з різними аспектами людської особистості.

Креативність – це творчі можливості людини, які виявляються у сприйнятливості до нового у дивергентному мисленні, тобто у знаходженні неочікуваних рішень, у здатності до пошукових дій.

Особливо цінними є технології, які забезпечують розвиток креативного мислення, формувати математичні компетенції, вміння проводити досліди, спостерігати, обробляти отримані результати.

Однієї з таких технологій є STEM освіта. Ця технологія дає можливість поєднати такі непоєднувані поняття як наука, технологія, інженерія та математика для обчислення даних та при обробці і створенні проектів. У системі STEM-освіти змінюється роль вчителя та учнів. Вчитель буде виступати менеджером і консультантом, а учень – дослідником.

Суспільна значимість особистості, навички долати труднощі та роботи в команді надавати одне одному допомогу.

В умовах початкової школи, формування навичок дослідницької діяльності здійснюється у доступній формі відповідно до вікової категорії та інтересу учнів щодо подальшого опанування курсів пов'язаних зі STEM. За STEM методикою, в центрі уваги знаходиться практичне завдання чи проблема. Учні вчать знаходити шляхи вирішення не в теорії, а безпосередньо «тут і зараз», шляхом спроб та помилок.

Дослідницька діяльність молодших школярів – це творча діяльність, спрямована на розуміння навколишнього світу, відкриття дітьми нових для них знань і способів діяльності. Вона забезпечує умови для розвитку їх ціннісного, інтелектуального і творчого потенціалу, є засобом їх активізації, формування інтересу до матеріалу, що досліджується, дозволяє формувати предметні і загальні уміння, навички.

Сьогодні відбувається групове лідерство наук та їх синтез, це пов'язано з розширенням та поглибленням зв'язків природничих наук із виробництвом.

Mathematics – це наука про кількісні відносини та просторові форми дійсного світу. Математика використовується в природничих науках, інженерії, технологіях та мистецтві.

Вчителю необхідно обирати для навчання такі методи й засоби, які будуть зрозумілі дітям, розвиватимуть у них різноманітні компетенції. Таким ефективним навчальним інструментом може стати робототехнічний набір LEGO. Конструктор LEGO дає змогу дітям, незалежно від їхніх інтелектуальних особливостей, успішно оволодівати необхідними знаннями. Наприклад, на уроці математики з його допомогою школярі наочно з'ясовують, що відрізок – частина прямої, обмежена точками, яка має початок і кінець (вони показані цеглинками червоного кольору). А ось промінь має початок, але не має кінця. Ще один приклад. Пряму лінію можна продовжити в обидві сторони (вчитель прикріплює цеглинки «точки»). Для пер-

шокласників стає зрозуміло, що пряма лінія –це безліч точок, розміщених упритул одна до одної. Діти запам'ятовують це наочно, будують пряму, з цеглинок LEGO (точок). Для демонстрації точок, що лежать на прямій і поза нею, можна використовувати інші засоби (наприклад, математичні планшети). За допомогою лего-цеглинок, прикріплених до плати, доцільно наочно показати, що через одну точку можна провести багато прямих ліній, а через дві точки –провести тільки одну. Під час ознайомлення учнів із периметром та площею прямокутника чи квадрата ефективним засобом навчання залишається конструктор LEGO

Освітній модуль «LEGO -конструювання»:

- формування здатності до практично розумового експериментування, узагальнення, з'ясування причиново-наслідкових зв'язків, коментування процесу й результату власної діяльності;
- вироблення вміння групувати предмети;
- розвиток обізнаності в різних сферах життя;
- вільне володіння рідною мовою;
- формування вміння створювати нові образи, фантазувати, використовувати аналогію і синтез.

Саме на уроках математики вчитель може якомога частіше показувати життєві ситуації, які допомагає вирішити математика. Доречно створювати проблемні ситуації, які учні можуть самостійно або в групах спробувати вирішувати. За допомогою звичайних деталей LEGO, повноцінних навчальних матеріалів і спеціально розробленого програмного забезпечення вчителі з легкістю проводять цікаві уроки математики, уроки під час яких приклад з реального життя учнів, цікавлять більше ніж математика, а також допомагають приймати без страху свої рішення, пояснювати свої вчинки.

Список використаних джерел

1. Гвардіонова О.В. Реалізація STEM-підходів у початковій школі// О.В. Гвардіонова/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=32khpuTpURw>
2. Матеріали літньої сесії «Web-STEM-школи». Спікер Олена Гвардіонова. – Режим доступу: <https://youtu.be/32khpuTpURw>.
3. Гірний О. Тепер у нас «ВСЕ БУДЕ STEM»? 1 частина //О. Гірний/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvitaua.com/2017/03/050945-p-005-2-2/>

ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Сьогодні освіта України кардинально змінюється, відбувається реформування її змісту. Беручи до уваги досвід у європейських освітніх системах, українські вчителі схиляються до гуманізації та демократизації цілей початкової освіти, спрямовуючи свою діяльність на особистісний розвиток дітей, формуючи в них ключові та предметні компетентності. Через стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, сучасні діти все більше втрачають інтерес до читання, але навички читання не втрачають своєї актуальності. Багато інформації супроводжується текстом, тож читацька компетентність є невід'ємним компонентом розвитку для молодших школярів.

Читацька компетентність молодшого школяра – це володіння комплексом читацьких знань, умінь і навичок, ціннісних ставлень учнів, які дають змогу учневі свідомо здійснювати пошук книжок, добір інформації для вирішення навчально-пізнавальних завдань і виявляються у процесі сформованості повноцінної навички читання, розуміння текстів різних жанрів, обізнаності з колом читання (доступного дітям цього віку), сформованості особистісних ціннісних суджень щодо прочитаного [1]. Читацьку компетентність у системі початкового навчання доцільно розглядати як предметну. Читацьку компетентність учня ми будемо розуміти як сукупність освітніх елементів, яка виявляється у володінні системою літературних знань, умінь і навичок, переживань, емоційно-ціннісних орієнтацій, переконань особистості та здатності їх використовувати з метою пізнання навколишньої дійсності, задоволення п'яти власних потреб (пізнавальних, естетичних, самоосвітніх та ін.) [2].

Поняття «читацька компетентність» поєднує такі характеристики читацької діяльності особистості: технічну (сформованість навички читання); когнітивну (пізнавальна діяльність учнів, сприймання та інтерпретація текстів); комунікативну (діалогічна взаємодія: автор – текст, автор – читач, читач – текст); ціннісну (оцінні судження, ставлення до прочитаного) [3].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>